

Verklarende Woordenlijst

1 Inleiding

1.1 Doel en scope

Dit document beschrijft de begrippen en afkortingen die in de AORTA-documentatie gebruikt worden. Doel is de lezers van de AORTA-documentatie een naslagwerk te bieden dat uitleg geeft over de in de documentatie gebruikte termen en afkortingen.

1.2 Doelgroep voor dit document

Doelgroep van dit document omvat iedereen die in een van de doelgroepen van de diverse AORTA-documenten valt.

2 Afkortingen

Deze sectie bevat de lijst met AORTA-specifieke afkortingen en hun betekenis.

2FA	Twee Factor Authenticatie. Eenduidige identificatie van de gebruiker door combinatie van twee componenten (iets dat de gebruiker weet, iets wat de gebruiker bezit of iets dat onlosmakelijk verbonden met de gebruiker).
AGB	Algemene gegevensbeheercode, een code voor de identificatie van zorgaanbieders ten behoeve van hun declaraties bij zorgverzekeraars.
AIS	Apotheekinformatiesysteem.
AMvB	Algemene maatregel van bestuur.
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten.
Bbsn-z	Besluit gebruik burgerservicenummer in de zorg.
BIG	Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.
BSN	Uniek identificerend nummer voor iedereen die een relatie heeft met de Nederlandse overheid; cijfermatig gelijk aan het sofi-nummer. Dit nummer mag alleen worden verwerkt of uitgewisseld als dit uit een betrouwbare bron komt of is verkregen van een partij die het nummer al uit een betrouwbare bron heeft verkregen.
BVBSN	Beheervoorziening BSN.
CA	Certification authority, een TTP die PKI-sleutels certificeert en deze certificaten uitgeeft.
CBP	College bescherming persoonsgegevens.
CDR	Clinical data repository, operationele database die gegevens vanuit diverse systemen samenvoegt en zo een uniform beeld van een patiënt creëert.
CIBG	Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg, agentschap van het ministerie van VWS.
CPI	Centrale patiëntindex.
CRL	Certificate Revocation List, in een PKI gebruikte (digitale) lijst met ingetrokken certificaten die niet meer geaccepteerd mogen worden.
DAP	Dossier Afspraken en Procedures.
DBC	Diagnose-behandelingcombinatie.
DCN	Datacommunicatienetwerk.
DNS	Domain name system, mechanisme voor het toekennen van hostnamen aan systemen op het internet of een ander IP-netwerk en het vertalen van die hostnamen naar IP-adressen.
DICOM	Digital imaging and communications in medicine.
DigiD	Digitale Identiteit, is de naam van een systeem waarmee Nederlandse overheden op internet iemands identiteit kunnen verifiëren.
EHR	Electronic health record, een engelse vertaling voor EPD.

EMD	Elektronisch medicatiedossier, een zorgtoepassing in AORTA. Per oktober 2008 hernoemd naar medicatiegegevens.
e-NIK	Elektronische nationale identiteitskaart, digitaal equivalent van het paspoort.
EPD	Elektronisch patiëntendossier.
EVS	Elektronisch voorschrijfsysteem, systeem dat gebruikt wordt ter ondersteuning van het voorschrijven van medicatie.
F2F	Face to face. Een visuele controle van een persoon en diens WID-document ter vaststelling van de identiteit van de persoon.
FQDN	Fully qualified domain name, domeinnaam die in een DNS een domein eenduidig en volledig specificeert.
GBA	Gemeentelijke basisadministratie. Een onderdeel van de Basisregistratie Personen waarin voor de overheid relevante <i>persoonsgegevens</i> van Nederlandse ingezetenen worden vastgelegd.
GBK	Goed beheerd klantenloket. De organisatie die namens de patiënt of diens wettelijke vertegenwoordiger informatieverzoeken naar het landelijk schakelpunt doorzet en onder de strikte privacyregels de opgeleverde informatie doorzet naar de patiënt of diens wettelijke vertegenwoordiger.
GBO	Goedbeheerd systeem dat geen UZI-servercertificaat kan krijgen. Alle hardware, software, processen en organisatieonderdelen die gebruikt worden om onderzoek te verrichten op grote verzamelingen gegevens die via het LSP ontsloten worden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan onderzoek naar het effect van een bepaalde batch inentingen bij zuigelingen.
GBP	Goed Beheerd Patiëntenportaal. Alle hardware, software, processen en organisatieonderdelen die nodig zijn om een patiëntenportaal aan te bieden zodat de <i>vertrouwelijkheid</i> , <i>integriteit</i> en <i>beschikbaarheid</i> van de informatie die via het portaal wordt verstrekt kunnen worden gegarandeerd. Dit omvat dus ook eventuele hardware, software, processen en organisatieonderdelen van leveranciers die door de GBP-organisatie wordt ingezet voor het realiseren van een GBP.
GBx	Goed beheerd systeem. Een verzamelnaam voor systemen die zijn gekwalificeerd voor aansluiting op het LSP, zoals GBZ, GBP of GBK.
GBZ	Goed Beheerd Zorgsysteem. Alle hardware, software, processen en organisatieonderdelen die nodig zijn om een <i>zorgsysteem</i> aan te bieden zodat de <i>vertrouwelijkheid</i> , <i>integriteit</i> en <i>beschikbaarheid</i> van de informatie die met het <i>zorgsysteem</i> wordt verstrekt kunnen worden gegarandeerd.
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg.
GZN	Goedbeheerd Zorgnetwerk, voor heen ZSP. Alle hardware, software, processen en organisatieonderdelen die nodig zijn voor realisatie van een netwerkverbinding tussen het LSP en een GBx conform de eisen van de VZVZ op gebied van <i>vertrouwelijkheid</i> , <i>integriteit</i> en <i>beschikbaarheid</i> .
HAGRO	Huisartsengroep.

HAP	Huisartsenpost.
HOED	Huisartsen onder één dak.
HIS	Huisartsinformatiesysteem.
HL7	Health Level 7, internationale organisatie voor standaardisatie van de informatie-uitwisseling in de zorg. In de documentatie die betrekking heeft op de techniek wordt soms de term HL7 gebruikt als verwijzing naar HL7v3.
HL7v3	Health Level 7 version 3, op XML gebaseerde standaard voor informatie-uitwisseling in de zorg.
ICA	Intoleranties, Contra-indicaties en Allergieën.
ICD	International classification of diseases.
ICPC	International classification of primary care.
ICTU	ICT Uitvoeringsorganisatie (voor overheden) .
ID, id	Identiteit of identificatie.
IGZ	Inspectie voor de Gezondheidszorg.
IHE	Integrating the healthcare enterprise.
IJZ	Inspectie Jeugdzorg.
KNMG	Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst.
LIS	Laboratoriuminformatiesysteem.
LSP	Landelijk Schakelpunt. Het geheel van hardware, software, processen en organisatieonderdelen die nodig zijn voor de realisatie van de ZIM-diensten voor het opvragen en aanmelden van zorggegevens.
MAP	(zie) Medisch autorisatieprotocol
MPI	Master Patient Index, een systeem dat patiëntnummers uit verschillende zorginformatiesystemen kan vertalen.
Nictiz	Nationaal ICT instituut in de Zorg.
NHG	Nederlands Huisartsen Genootschap
NIK	Nederlandse Identiteitskaart. Een identiteitskaart met een geldigheid van vijf (minderjarigen) of tien jaar (18 jaar en ouder) waarop geen vingerafdrukken zijn vastgelegd.
Nonce	Is een afkorting en staat voor number used once. Hiermee wordt een waarde bedoeld die maar één keer in het berichtenverkeer voorkomt.
NTP	Network time protocol, protocol voor het synchroniseren van tijd klokken tussen verschillende ICT-voorzieningen.
OID	Object identifier, een standaard wijze voor de identificatie van objecten, zie http://www.alvestrand.no/objectid/
OZIS	Open Zorg InformatieSysteem, systeem van de stichting OZIS, dat tot doel heeft informatie-uitwisseling in de eerstelijnsgezondheidszorg te bevorderen.
PACS	Picture archiving and communication system.

PGD	Persoonlijk Gezondheidsdossier. Een door de <i>patiënt</i> of zijn wettelijke <i>vertegenwoordiger</i> beheerd levenslang dossier met een gestandaardiseerde gegevensverzameling van relevante gezondheidsinformatie dat wordt gebruikt voor het nemen van regie over gezondheid en zorg.
PKI	Public key infrastructure, een methode voor beveiliging gebaseerd op het gebruik van publieke en private sleutels.
PKIO	PKIoverheid, uitvoerende instantie en beheerder van de verzameling richtlijnen voor de beveiliging van overheidsgegevens met PKI.
PS	(zie) Professionele Samenvatting
RA	Registratie-autoriteit, een TTP die aanvragen voor certificering namens de CA afhandelt.
RIAGG	Regionale instelling voor ambulante geestelijke gezondheidszorg.
RIBW	Regionale instelling voor beschermd wonen.
RIM	Reference information model, informatiemodel dat de basis vormt voor de ontwikkeling van digitale berichten, zie [HL7v3] en CEN tc251.
RIS	Radiologie-informatiesysteem.
RNI	Register niet-ingezetenen. Een onderdeel van de Basisregistratie Personen waarin voor de overheid relevante <i>persoonsgegevens</i> van emigranten en vreemdelingen die geen ingezetene van Nederland zijn maar wel diensten van de Nederlandse Overheid afnemen worden geregistreerd.
RSA	Cryptografisch algoritme dat gebruik maakt van sleutelparen (publieke en private sleutels), zie PKI.
SAML	Security Assertion Markup Language, definieert een op XML gebaseerde OASIS standaard voor de uitwisseling van beveiligingsgerelateerde informatie tussen vertrouwde partijen.
SBV	Sectorale berichtenvoorziening van het BSN-stelsel.
SBV-Z	SBV voor de zorgsector.
SEH	Spoedeisende hulp.
SHA-2	Verzamelnaam voor een reeks hash-algoritmen (SHA-224, SHA-256, SHA-384 en SHA-512) gepubliceerd in 2002 door NIST (SHA-224 in 2004). Opvolgers van SHA-1, die een langere hashwaarde en meer zekerheid bieden.
SLA	Service level agreement, Engels voor SNO.
SNO	Serviceniveauovereenkomst, een overeenkomst tussen dienstaanbieder en dienstafnemer waarin het niveau van de afgesproken dienstverlening beschreven staat.
TTP	Trusted third party, rol van een vertrouwde derde binnen een PKI-kader.
URA	UZI-register abonneenummer, identificatienummer van de zorgaanbieder die UZI-passen heeft aangevraagd.

URI	Universal resource identifier, wijze van identificeren van informatiebronnen op het internet.
URL	Uniform resource locator, verwijst naar de locatie van een informatiebron, bijvoorbeeld een webpagina of een ander bestand.
URN	Uniform resource name, is een Uniforme Resource Identifier (URI) dat gebruik maakt van de urn systematiek, en identificeert niet de informatiebron. De urn is als volgt opgebouwd: "urn:"<contextnaam>": "<specifieke stringnaam>"
UZI	Unieke zorgverleneridentificatie, landelijk identificatienummer voor zorgverleners, zorginstellingen en zorgsystemen.
UZOVI	Unieke zorgverzekeraaridentificatie, landelijk identificatienummer voor zorgverzekeraars.
VIV	Vertrouwde Identiteitsverstrekker. Een door de VZVZ vertrouwde organisatie die een dienst levert voor het verifiëren van identiteit van de <i>gebruiker</i> .
VWI	Verwijsindex, onderdeel van de ZIM, het LSP.
WBP	Wet bescherming persoonsgegevens.
Wbsn-z	Wet gebruik burgerservicenummer in de zorg.
WDH	Waarneemdossier voor huisartsen, een zorgtoepassing in AORTA. Per oktober 2008 hernoemd naar huisartswaarneemgegevens.
WEH	Wet elektronische handtekeningen.
WGBO	Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst.
WID	Wet op de identificatieplicht.
WOG	Wet op de geneesmiddelenverstrekking.
XIS	Generieke term voor HIS, AIS, ZIS, etc. (zorginformatiesysteem).
ZAIS	Ziekenhuisapotheekinformatiesysteem.
ZAB	Zorgadresboek.
ZIM	Zorginformatiemakelaar, onderdeel van de basisinfrastructuur in de zorg waarlangs alle aangesloten GBZ'en veilig patiëntgegevens kunnen uitwisselen.
ZIS	Ziekenhuisinformatiesysteem.

3 Begrippen

Deze sectie bevat de lijst met AORTA-specifieke begrippen en hun betekenis.

Aanmelden	Zie publiceren
ACA	Advies Commissie Autorisatie
AORTA-versie	Een versie van de AORTA-documentatie is een bepaalde geïdentificeerde samenhangende verzameling documentatie van AORTA.
Abonnee	<i>Zorgaanbieder</i> die met het <i>UZI-register</i> een overeenkomst sluit om <i>UZI-passen</i> te kunnen afnemen.
Abonneenummer	Identificerend nummer aan een abonnee of een beheerorganisatie, in geval van de zorgaanbieder als abonnee wordt ook gesproken over URA
Afgeleide contra-indicatie	<p>Een afgeleide contra-indicatie is een conditie die niet direct vastgesteld is (door diagnostiek of inzage in een dossier), maar wordt afgeleid uit het gebruik van bepaalde medicijnen.</p> <p>Zo zal het gebruik van insuline kunnen leiden tot de afgeleide contra-indicatie 'diabetes', zelfs als deze conditie zelf niet is vastgesteld en niet bekend is uit het dossier van de patiënt.</p>
Allergie	Een allergie is een vorm van overgevoeligheid, met als verbijzondering dat de ongewenste reactie wordt veroorzaakt door het immuunsysteem van het lichaam. Een allergie is dus per definitie een overgevoeligheid, maar een overgevoeligheid is niet automatisch een allergie. In het bijzonder wordt hier alleen de intolerantie ten aanzien van het gebruik van een geneesmiddel verstaan, maar bijvoorbeeld niet een noten allergie of bijensteken.
AORTA	<p>AORTA is de landelijk beschikbare infrastructuur voor berichtuitwisseling in de zorg in Nederland. Officieus staat AORTA voor Architectuur, Ontwerp, Realisatie, Test en Acceptatie.</p> <ol style="list-style-type: none">1) Het concept van gegevensuitwisseling in de zorgsector, beschreven in de door de VZVZ ontwikkelde architectuur;2) De door de VZVZ ontwikkelde architectuur voor gegevensuitwisseling in de zorgsector;3) De <i>basisinfrastructuur</i> die gegevensuitwisseling in de zorgsector zoals beschreven in de door de VZVZ ontwikkelde architectuur mogelijk maakt.
Applicatie	programmatuur die bepaalde functies kan leveren aan <i>gebruikers</i> of andere <i>ICT-voorzieningen</i> .
Applicatie-(XIS-)versie	Een versie van een XIS is een XIS dat gekwalificeerd is voor een bepaalde AORTA-versie.

Authenticatie	Het proces waarbij iets (iemand) nagaat of iets(iemand) daadwerkelijk is wat(wie) het(hij) beweert te zijn.
Authenticatiemiddel	Een technisch middel waaraan de identiteit van een gebruiker kan worden gekoppeld met een bepaalde mate van betrouwbaarheid (bijvoorbeeld gebruikersnaam/wachtwoord, chipkaart, PKI certificaat, mobiele telefoon of combinatie)
Authenticatie sterkte	Een maat hoe sterk de koppeling is tussen een authenticatiemiddel en de identiteit van de gebruiker
Authenticatietoken	Een bestemde bewering omtrent de authenticiteit van de afzender van (delen van) een bericht.
Authenticeren	verifiëren van de identiteit van een persoon of organisatie.
Authenticiteit	zekerheid dat de identiteit waarvoor een persoon of organisatie zich uitgeeft juist is.
Autoriseren	toekennen van bevoegdheden aan een persoon of organisatie.
Autorisatieprofiel	door <i>patiënt/cliënt</i> bepaalde autorisatietabel die bepaalt welke categorieën van zijn <i>patiëntgegevens</i> voor welke <i>zorgaanbieders</i> toegankelijk zijn onder welke voorwaarden.
Autorisatieprotocol	door <i>zorgaanbieders</i> gedefinieerde autorisatietabel die bepaalt welke categorieën <i>patiëntgegevens</i> voor welke categorieën <i>zorgaanbieders</i> toegankelijk zijn onder welke voorwaarden.
Basisinfrastructuur	geheel aan <i>ICT-voorzieningen</i> en bijbehorende organisatorische voorzieningen, dat dient als gemeenschappelijke basis voor de diverse <i>zorgtoepassingen</i> .
Behandelrelatie	een behandelrelatie is de relatie tussen een patiënt/cliënt en de personen die rechtstreeks betrokken zijn bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst. De wettelijke kaders voor een behandelingsovereenkomst zijn beschreven in de WGBO. Een behandelrelatie is in algemene zin moeilijk te definiëren omdat het in de praktijk een complex en dynamisch begrip is. Zodra een patiënt bijvoorbeeld wordt doorverwezen naar een andere zorgaanbieder ontstaat een nieuwe behandelrelatie. Als de zorgverlener al dan niet tijdelijk wordt vervangen, wat in de praktijk vaak gebeurt (vakantie, deeltijd, verloof, arts-assistenten, co-assistenten etc.) ontstaat eveneens een nieuwe behandelrelatie. Het is bovendien niet altijd op voorhand duidelijk hoe lang de behandelrelatie gaat duren en wanneer die dus als beëindigd beschouwd moet worden. Wat wel voor alle zorgverleners en medewerkers duidelijk moet zijn is of men gegevens verwerkt in het kader van een behandelrelatie. Dat kan in individuele gevallen steeds worden bepaald. Voor toegang tot het landelijk EPD is het hebben van een behandelrelatie een voorwaarde.
Beheerdersnummer	een 9-cijferig nummer dat de pashouder van een <i>beheerderpas</i> identificeert.

Beheerderpas	persoonsgebonden vertrouwensmiddel voor <i>beheerders</i> , uitgegeven door het CIBG.
Beheerderregister	<i>Register voor beheerders en hun organisatie</i> vastgelegd bij het CIBG.
Beheerorganisatie	<i>XIS-leverancier</i> die diensten levert aan zorgaanbieders of de <i>interne beheer organisatie</i> van een zorgaanbieder die met het <i>beheerderregister</i> een overeenkomst sluit om (<i>GBZ</i>) <i>beheerderpassen</i> te kunnen afnemen.
Beheerverantwoordelijke	<i>zorgverlener</i> of <i>zorgaanbieder</i> die verantwoordelijk is voor het bewaren van bepaalde <i>patiëntgegevens</i> en het zonodig ter beschikking stellen daarvan aan anderen.
Bereikbaarheidsgegevens	informatie die nodig is om een persoon of organisatie te kunnen bereiken, zoals telefoon, e-mail of adres.
Beschikbaarheid	kans dat een systeem in staat is de gespecificeerde <i>diensten</i> of <i>functies</i> te bieden.
Betrokkenheid	verantwoordelijkheid van een <i>zorgverlener</i> ten opzichte van een <i>patiënt/cliënt</i> met betrekking tot de overeengekomen <i>zorgdienst</i> .
Betrouwbaarheid	kans dat een systeem de gespecificeerde <i>diensten</i> of <i>functies</i> uitvoert conform de specificatie (IEC 61508).
Betrouwbaarheidsniveau	Zie Authenticatie sterkte.
Betrouwbare bron	Systeem dat gegevens aanlevert waarvan de juistheid gegarandeerd is.
(Beveiligings-) Token	Een verzameling, na verificatie betrouwbare, beweringen met betrekking tot een beveiligingsaspect. Bijvoorbeeld de bewering dat de afzender van een bericht authentiek is.
Bijwerking	Een bijwerking is een neveneffect van een geneesmiddel (dus een effect buiten de bedoelde therapeutische werking). Er zijn zowel bekende als onvoorziene bijwerkingen. Bekende bijwerkingen horen bij de aard van de medicatie en zijn in principe beschreven in de productinformatie. Onvoorziene bijwerkingen zijn kenmerkend voor een zogenaamd 'Adverse Drug Event', waarbij in een specifiek geval iets mis gaat na toediening van de medicatie. Een 'Adverse Drug Event' kan ook een bekende bijwerking betreffen, die met onverwachte intensiteit optreedt. Een bijwerking kan het gevolg zijn van een overgevoeligheid of allergie, maar ook van bijvoorbeeld interacties met andere medicatie.
Certificaat	in een <i>PKI</i> gebruikt digitaal document, uitgegeven door een <i>TTP</i> , dat dient ter identificatie van een server of gebruiker.
Cliënt	persoon die verpleging of verzorging geniet of mogelijk zal genieten.
Canonieke XML	standaardvorm van <i>XML</i> zonder lexicale vrijheden, opdat bitsgewijs kan worden gecontroleerd of twee <i>XML</i> -documenten semantisch identiek zijn.

Comorbiditeit	Comorbiditeit is het tegelijkertijd aanwezig zijn van twee of meer stoornissen of aandoeningen bij een patiënt. Dit is in het algemeen het geval bij het gelijktijdig aanwezig zijn van lichamelijke, geestelijke en vaak de daaropvolgende sociale problemen bij een persoon.
Conditie	Conditie zijn patiëntkenmerken die van invloed kunnen zijn op medicatieveiligheid. Daaronder worden op dit moment verstaan: Overgevoeligheid (intolerantie) en allergieën voor geneesmiddelen en contra-indicaties.
Contra-indicatie	Een conditie waarbij het gebruik van bepaalde geneesmiddelen en/of hulpstoffen niet is toegestaan dan wel slechts met bepaalde voorzorgen kan plaatsvinden. Voorbeelden van conditie: zwanger, aandoening, leeftijd, ... Relatieve of absolute contra-indicaties zijn de redenen (intoleranties en co-morbiditeiten) waardoor geneesmiddelen aangepast of niet moet worden voorgeschreven cq gebruikt.
Convergeren	<i>Doorschakelen</i> van berichten van meerdere afzenders naar één bestemming.
Definitief gekoppeld	koppeling van <i>patiëntgegevens</i> aan een <i>BSN</i> waarbij er geen onzekerheden (meer) zijn omtrent de juistheid van de koppeling.
DigiD-register	Het DigiD-register is een gemeenschappelijke ICT-voorziening waarin burgers kunnen worden geregistreerd, die door het DigiD-register zijn voorzien van vertrouwensmiddelen en waarmee burgers kunnen worden geauthenticeerd.
Divergeren	<i>Doorschakelen</i> van berichten van één afzender naar meerdere bestemmingen.
Documentatieset	een verzameling van specifieke versies van documenten die op enig moment gezamenlijk een complete beschrijving geven van een logisch afgebakend onderwerp, zoals de <i>AORTA-basisinfrastructuur</i> of een <i>zorgtoepassing</i> .
Doorschakelen	actie van een schakelpunt inzake het ontvangen en vervolgens <i>doorsturen</i> , <i>divergeren</i> of <i>convergeren</i> van een bericht.
Doorsturen	<i>Doorschakelen</i> van berichten van één afzender naar één bestemming.
Duplicaatbericht	bericht dat identiek is aan een eerder bericht.
Eigen GBZ-verklaring	een door een <i>zorgaanbieder</i> of in opdracht van een <i>zorgaanbieder</i> door een derde ondertekende verklaring, welke inhoudt dat de bij die <i>zorgaanbieder</i> aanwezige processen, procedures en ict-configuratie(s) geschikt zijn voor het verkrijgen van toegang tot en gebruik van <i>AORTA</i> .
Elektronisch patiëntendossier	<i>ICT-voorziening</i> die toegang geeft tot de verschillende <i>patiëntdossiers</i> binnen een <i>zorginstelling</i> .

Elektronisch Voorschrijf Systeem	<p>Een elektronisch voorschrijfsysteem is een geautomatiseerd systeem waarmee langs elektronische en gestructureerde weg voorschriften kunnen worden vastgelegd en waarmee tegelijkertijd onveilige situaties kunnen worden gesignaleerd tijdens het voorschrijven van geneesmiddelen.</p> <p>Door een elektronisch voorschrijfsysteem te gebruiken kunnen fouten worden voorkomen bij het lezen van recepten en kunnen onveilige situaties worden voorkomen, zoals dubbelmedicaties, contra-indicaties, interacties met andere geneesmiddelen en overgevoeligheidsreacties.</p>
Episode	reeks van opeenvolgende <i>zorgcontacten</i> die een <i>patiënt/cliënt</i> heeft met een of meer <i>zorgaanbieders</i> in het kader van een bepaalde <i>zorgvraag</i> .
Fictief BSN	Een BSN dat is uitgegeven door het SBV-z dat voldoet aan de numeriek kenmerken van een BSN, maar niet te traceren is naar een natuurlijk persoon.
Fictief dossier	Een patiëntdossier van een niet bestaand natuurlijk persoon.
Fictieve (patiënt)gegevens	Patiëntgegevens van een niet bestaand natuurlijk persoon
Gastgebruik	<i>Gastgebruik</i> van een <i>UZI-pas</i> . Het gebruik van een <i>UZI-pas</i> in een <i>GBZ</i> van een andere <i>zorgaanbieder</i> dan de <i>zorgaanbieder</i> die de desbetreffende <i>UZI-pas</i> heeft aangevraagd bij het <i>UZI-register</i> .
Gastheerzorgaanbieder	Een <i>zorgaanbieder</i> waar een <i>zorgverlener</i> een <i>UZI-pas</i> gebruikt die niet door die <i>zorgaanbieder</i> bij het <i>UZI-register</i> is aangevraagd.
Gastzorgverlener/medewerker	Een <i>zorgverlener/medewerker</i> die bij een <i>GBZ</i> een <i>UZI-pas</i> gebruikt die niet door de <i>zorgaanbieder</i> van dat <i>GBZ</i> bij het <i>UZI-register</i> is aangevraagd.
GBP-organisatie	De organisatie die eigenaar is van een patiëntenportaal en daartoe software aanschaft, processen inricht en organisatieonderdelen bemant of laat bemannen door externe dienstenleveranciers (die daardoor volgens deze definitie onderdeel van de GBP-organisatie uitmaken).
GBZ-applicatie	<i>Zorgapplicatie</i> die als onderdeel van een <i>GBZ</i> is aangesloten op de <i>ZIM</i> .
GBZ-beheerderpas	<i>Zie Beheerderpas</i> , specifiek voor een beheerder van een <i>GBZ</i>
Gebruiker	<i>Zorgverlener, medewerker, beheerder of patiënt/cliënt</i> die een <i>applicatie</i> gebruikt.
Gebruikersessie	Tijdsduur dat een <i>gebruiker</i> via een <i>GBZ-applicatie</i> gebruik maakt van zijn bevoegdheden tot landelijke uitwisseling van patiëntgegevens.
Gebruikersinteractie	actie van een <i>gebruiker</i> met betrekking tot het landelijk uitwisselen van <i>patiëntgegevens</i> .
Gegevenssoort	typering van een soort van <i>patiëntgegevens</i> .

Hash	Een cryptografische bewerking van een data-blok dat leidt tot een specifieke waarde van een vaste lengte. Deze waarde is een unieke voor het betreffende data-blok.
Heraanmelden	bijwerken van een eerder gedane aanmelding bij de verwijzindex. Zie ook publiceren.
Herroepen	ongeldig maken, bijvoorbeeld van een <i>patiëntstuk</i> .
HL7-bericht	Digitaal <i>patiëntbericht</i> , conformerend aan de <i>HL7-standaard</i> , dat dient als middel om <i>patiëntgegevens</i> te versturen tussen systemen.
Hoofdbehandelaar	<i>Zorgaanbieder</i> waarmee een <i>patiënt/cliënt</i> een behandelovereenkomst heeft.
Huisartswaarneemgegevens	een zorgtoepassing in AORTA. Per oktober 2008 is waarneemdossier voor huisartsen (WDH) hiernaar hernoemd.
Idempotent	eigenschap van een bewerking dat het resultaat daarvan bij herhaling gelijk is aan dat bij eenmalige uitvoering. Is van belang bij het correct afhandelen van duplicaatberichten.
Identificeren	bepalen van de identiteit van een persoon of organisatie.
Identity Provider	een dienstverlener die diensten verleent om de identiteit vast te stellen van een gebruiker en informatie hierover uitgeeft.
Inhoudsverantwoordelijke	<i>zorgverlener</i> of <i>zorgaanbieder</i> die verantwoordelijk is voor de juistheid van de medische inhoud van bepaalde <i>patiëntgegevens</i> .
Integriteit	zekerheid dat bepaalde gegevens niet (ongemerkt) zijn of worden gewijzigd.
Interactiemechanisme	wijze waarop een <i>GBZ</i> een <i>HL7-bericht</i> moet uitwisselen met de <i>ZIM</i> , afhankelijk van het type <i>HL7-bericht</i> .
Intolerantie	Zie Overgevoeligheid (de koepelorganisaties hebben voorkeur voor de term Overgevoeligheid).
Kennisgeving	Een bericht (set gegevens) die een zorgpartij ter informatie aan één of meer andere zorgpartijen stuurt. Dit als gevolg van een bepaalde gebeurtenis die door een zorgpartij is waargenomen of tot stand gebracht. Van de ontvanger wordt geen antwoordbericht verwacht. (Zie ook: Kennisgeving, Signalering).
Klantenloket	Onder het Klantenloket wordt de organisatie verstaan die verantwoordelijk is voor het GBP en het GBK.
Klantenloketmedewerker	Een medewerker van het Klantenloket.
Kwalificatie	de uitkomst van het proces van <i>kwalificeren</i> , een verklaring van de kwalificerende instelling waar in staat of en in hoeverre het onderwerp voldoet aan de kwalificatiecriteria.
Kwalificeren	proces waarbij geverifieerd wordt in hoeverre het onderwerp (in deze context een <i>ZSP</i> , <i>XIS</i> of <i>GBZ</i>) voldoet aan de geldende kwalificatiecriteria.

Landelijk schakelpunt	de centrale ICT-omgeving waar landelijk alle goed beheerde informatiesystemen via gekwalificeerde ZSP's gegevens mee uitwisselen. Het LSP draagt zorg voor de authenticatie van gebruikers en goed beheerde informatiesystemen, het autoriseren van gebruikers conform de met koepelorganisaties gemaakte afspraken, de verwijzing naar aangemelde medische gegevens, het routeren van landelijk gestandaardiseerde berichten en het registreren van patiëntgegevensaanmeldingen en -raadplegingen. Binnen de wettelijke kaders maakt het LSP inzage mogelijk voor patiënt en toezichthouder.
Mandateren	overdragen van bevoegdheden bij het delegeren van taken.
Mandaatbeheerder	de door een zorgverlener aangewezen persoon om binnen een GBZ voor de zorgverlener mandaten te mogen beheren. Deze persoon kan zijn de zorgmanager of een security manager.
Medebehandelaar	<i>Zorgaanbieder</i> die in opdracht van een <i>hoofdbehandelaar</i> handelt.
Medewerker	persoon in dienst van een <i>zorginstelling</i> of in dienst bij een <i>zorgverlener</i> die in opdracht daarvan ondersteunende diensten verleent.
Medicatiebewakingsig-naal	Medicatiebewakingsignalen zijn waarschuwingen die door een medicatiebewakingsysteem worden gegenereerd. Voorbeelden van medicatie bewaking zijn: <ul style="list-style-type: none"> - Bewaken op interacties met andere geneesmiddelen die de patiënt gebruikt; - Bewaken op individuele gevoeligheden, ongevoeligheden of overgevoeligheden van de patiënt voor het desbetreffende geneesmiddel; - Bewaken op onjuiste dosering; - Bewaken op (pseudo) dubbelmedicatie; - Bewaken op contra-indicaties en andere patiëntkenmerken.
Medicatieproces	een zorgtoepassing in AORTA waarmee medicatievoorschriften, -verstrekkingen en ICA-gegevens kunnen worden uitgewisseld.
Medicatieverstrekking	Een medicatie verstrekking is de registratie van de, door een apotheek of apotheekhoudende huisarts, geleverde medicatie. Bij de verstrekking worden vastgelegd: het middel, de toedieningsvorm, de sterkte en de dosering en de periode dat het middel gebruikt moet worden. Daarnaast wordt de verstrekte hoeveelheid opgenomen.

Medicatievoorschrift	<p>Een medicatie voorschrift is de elektronische vastlegging van afspraak tussen voorschrijver en patiënt waarin minimaal wordt vastgelegd : het middel, de toedieningsvorm, de sterkte en de dosering.</p> <p>Wanneer er een opdracht volgt tot levering door een apotheek wordt de te verstrekken hoeveelheid gespecificeerd.</p> <p>Een voorschrift kan leiden tot een verstrekkingsverzoek, maar dat hoeft niet (bijvoorbeeld wanneer de patient nog voldoende medicatie op voorraad heeft).</p>
Medisch Autorisatieprotocol	<p>In het medisch autorisatie protocol (MAP) staat welke soorten patiëntgegevens een zorgverlener, op grond van zijn functie, nodig kan hebben of aan anderen mag verstrekken voor een adequate behandeling. Het MAP is geformuleerd in overleg met beroepsverenigingen van zorgverleners en met belangenverenigingen van patiënten/cliënten.</p> <p>Berichtuitwisseling via het LSP wordt getoetst aan de hand van het MAP.</p>
Metagegevens	gegevens die karakteristieken van bepaalde gegevens beschrijven.
Non-conformiteit	het niet voldoen aan een gespecificeerde eis.
Observatie	<p>Onder observatie wordt elke activiteit verstaan waarbij door het beschouwen van een situatie een bepaald onderzoeksresultaat wordt verkregen. Dit kan variëren van een laboratoriumonderzoek tot een röntgenfoto, maar ook een lengtemeting of een diagnosestelling zijn (medische) observaties (met een 'auteur' als de bron ervan).</p>
Onbetrouwbare bron	Systeem dat gegevens aanlevert die mogelijk onjuist zijn en dus niet voor waar aangenomen kunnen worden.
Onweerlegbaarheid	zekerheid dat een handeling niet kan worden ontkend door degene die hem heeft uitgevoerd.
Opdrachtbericht	<p>bericht waarmee de afzender de ontvanger verzoekt een bepaalde handeling uit te voeren.</p> <p>een bericht (set gegevens) die een zorgpartij als verzoek aan één andere zorgpartij stuurt. Van de ontvanger wordt verwacht dat deze een antwoordbericht terugstuurt waarin staat of het verzoek wordt aanvaard dan wel afgewezen. In geval van aanvaarding wordt bovendien verwacht dat het resultaat van de opdracht als kennisgeving wordt teruggestuurd. (Zie ook: Kennisgeving, Signalering)</p>
Opvraagbericht	bericht waarmee de afzender de ontvanger om bepaalde informatie vraagt.

Overgevoeligheid	<p>Een overgevoeligheid is een (patiëntgebonden) lichamelijk kenmerk (conditie), die kan leiden tot een ongewenste reactie op blootstelling aan bepaalde stoffen. Een overgevoeligheid zal dus een contra-indicatie vormen voor medicijnen die deze stoffen bevatten. Een overgevoeligheid is de potentie tot het ontstaan van een (patiëntgebonden) onvoorziene bijwerking.</p> <p>Voorbeelden zijn: Intolerantie voor penicilines (de groep) of amoxiciline (een specifieke peniciline), maar ook voor bijvoorbeeld bepaalde hulpstoffen in een geneesmiddel.</p>
Patiënt	persoon die geneeskundig onderzoek of behandeling geniet of mogelijk zal genieten.
Patiëntbericht	bericht met <i>patiëntgegevens</i> , dat in het kader van samenwerking wordt verstuurd aan een <i>zorgaanbieder</i> .
Patiëntcontact	gelegenheid waarbij een <i>zorgverlener</i> beroepsmatig in contact is met een <i>patiënt</i> , bijvoorbeeld een consult, en die normaliter leidt tot bijwerking van het <i>patiëntdossier</i> .
Patiëntdocument	persistente verzameling van samenhangende <i>patiëntgegevens</i> , die als één geheel wordt vastgelegd, opgevraagd en verstuurd.
Patiëntgegevens	(persoonlijke, logistieke, medische en/of financiële) gegevens over een bepaalde <i>patiënt/cliënt</i> die zijn vastgelegd in het kader van een <i>zorgdienst</i> .
Patiëntkluis	verzameling van <i>patiëntgegevens</i> van één <i>patiënt/cliënt</i> onder beheer van die <i>patiënt/cliënt</i> zelf.
Patiëntdossier	verzameling van <i>patiëntgegevens</i> van één <i>patiënt/cliënt</i> onder beheer van de verantwoordelijke <i>zorgaanbieder</i> .
Patiëntenindex	Lijst met <i>identificerende</i> gegevens van <i>patiënten</i> bij een <i>zorgaanbieder</i> .
Patiëntstuk	deel van, of uittreksel uit, een <i>patiëntdossier</i> .
Persoonsgegevens	Gegevens conform art. 29 van de Data Protection Working Party van de Europese Commissie (01248/07/EN WP 136), kort samengevat 'alle informatie gerelateerd aan geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke personen'.
PKIO-pas	persoonsgebonden vertrouwensmiddel uitgegeven door een door PKIO gecertificeerde CA.
PKIO-servercertificaat	stysteemgebonden vertrouwensmiddel uitgegeven door een door PKIO gecertificeerde CA
Publiceren (van het patiëntendossier)	Ook wel aanmelden genoemd. Het voor andere zorgaanbieders beschikbaar maken van het patiëntendossier door een verwijzing aan te brengen in de centrale verwijsindex (VWI) van het LSP
Professionele Samenvatting	De set gegevens die geldt als samenvatting van het medisch dossier van een patiënt bij een huisarts, als vastgesteld door de beroepsgroep van huisartsen, vertegenwoordigd door de NHG.

Query	zie <i>opvraagbericht</i> .
Reconstructiehorizon	tijdshorizon in het verleden tot wanneer een <i>gebruikersinteractie</i> moet kunnen worden gereconstrueerd.
Rol	een veelgebruikte term met verschillende interpretaties, zie verder onder <i>betrokkenheid, werkverband, toepassingsrol</i> en <i>zorgverlenerfunctie</i> .
Security token	Beveiligingsinformatie die in de header onder het security element van een SOAP bericht geplaatst wordt. Voor deze informatie zijn verschillende authenticatie schema's beschikbaar, zoals gebruikersnaam/wachtwoord, X.509 certificaat, SAML Assertion, etc.
Semantische compatibiliteit	twee applicaties zijn semantisch compatibel wanneer ze op berichten van elkaar reageren zoals de andere partij dat verwacht.
Signalering	een bericht (set gegevens) die een systeem ter informatie stuurt aan een zorgpartij. Dit als gevolg van een bepaalde gebeurtenis die door een systeem werd gedetecteerd of veroorzaakt. Van de ontvanger wordt geen antwoordbericht verwacht. (Zie ook: Opdracht, Kennisgeving)
Smoketest	De situatie waarbij er een nieuwe of geüpdate versie van een XIS-applicatie in de productie omgeving wordt ingevoerd (geïmplementeerd). Hierbij worden enkele initiële configuraties en basisfuncties nagelopen om de juiste werking van de applicatie te verifiëren. De fasen van testen, acceptatie en kwalificeren zijn hierbij reeds gepasseerd.
Syntactische compatibiliteit	twee applicaties zijn syntactisch compatibel wanneer ze de berichten van elkaar accepteren zonder onverwachte foutmeldingen.
Tekortkoming	onvolkomenheid of zwakte in het voldoen aan een gespecificeerde eis.
Terugwaartse compatibiliteit	een oudere applicatie X en een nieuwere X+1 zijn syntactisch terugwaarts compatibel wanneer X+1 berichten van X kan accepteren zonder onverwachte foutmeldingen.
Technisch GBZ	wanneer er bij een zorgaanbieder (URA) meerdere GBZ-delen gedefinieerd zijn met ieder een apart GBZ-id.
Time-out	het verlopen van een tijdsinterval waarbinnen een <i>systeem</i> het resultaat van een actie afwacht alvorens een fout wordt verondersteld.
Toepassingsrol	rol van een <i>applicatie</i> in het kader van een bepaalde landelijke <i>zorgtoepassing</i> .
Toestandsbericht	bericht waarmee de afzender de ontvanger op de hoogte stelt van de toestand waarin de afzender zich bevindt.
Toezichthouder	een door de overheid aangesteld, onafhankelijk en onpartijdig instituut dat toeziet op naleving van wet- en regelgeving door organisaties zoals CBP, IGZ en IJZ

Token authenticatie	authenticatie waarbij gebruik gemaakt wordt van een authenticatietoken.
Transactie	reeks van twee of meer <i>interacties</i> die als één geheel moeten worden uitgevoerd.
UZI-nummer	een 9-cijferig nummer dat de pashouder of service uniek identificeert.
UZI-pas	persoonsgebonden vertrouwensmiddel voor <i>zorgverleners</i> en hun <i>medewerkers</i> , uitgegeven door het <i>UZI-register</i> . UZI-passen van het type 'medewerker niet op naam' bevatten geen persoonsgebonden informatie.
UZI-register	<i>Register voor zorgverleners</i> .
UZI-servercertificaat	stysteemgebonden vertrouwensmiddel voor <i>ICT-voorzieningen van zorgaanbieders</i> , uitgegeven door het <i>UZI-register</i> .
Vertegenwoordiger (van een patiënt)	Is een wettelijke vertegenwoordiger danwel een gemachtigde. Onder wettelijk vertegenwoordiger wordt verstaan ouders, voogd, curator en mentor van de patiënt. In voorkomende gevallen kan de rol van curator, mentor, voogd worden uitgeoefend door familieleden in een bepaalde graad tot de patiënt dan wel door ongerelateerde, door de rechterlijke macht aangewezen, derde natuurlijke en niet-natuurlijke rechtspersonen.
Vertrouwelijkheid	zekerheid dat bepaalde gegevens uitsluitend door bevoegden kunnen worden ingezien.
Vertrouwensmiddel	middel waarmee iemand elektronisch geïdentificeerd kan worden, zich kan <i>authenticeren</i> en eventueel een elektronische handtekening kan zetten.
Vertrouwensniveau	de mate waarin op enig moment de communicatie tussen partijen <i>vertrouwelijk, integer en onweerlegbaar is</i> , uitgedrukt in een voorgedefinieerd niveau.
Virtueel Patiëntdossier	verzameling van organisatorisch en geografisch verspreide <i>patiëntdossiers</i> die zodanig toegankelijk zijn, als waren zij één groot <i>patiëntdossier</i> .
Virtueel Postkantoor	verzameling van organisatorisch en geografisch verspreide postbussen die alle <i>zorgaanbieders</i> zodanig bereikbaar maken, als vormden zij één <i>zorgaanbieder</i> .
Voorlopig gekoppeld	koppeling van <i>patiëntgegevens</i> aan een <i>BSN</i> waarbij er (nog)onzekerheden zijn omtrent de juistheid van die koppeling.
Voorwaartse compatibiliteit	een oudere applicatie X en een nieuwere X+1 zijn syntactisch voorwaarts compatibel wanneer X berichten van X+1 kan accepteren zonder onverwachte foutmeldingen.
Werkverband	de verantwoordelijkheid van een <i>zorgpartij</i> ten opzichte van zijn eventuele <i>zorginstelling</i> met betrekking tot het verlenen van <i>zorgdiensten</i> .

Werkcontext	de relatie waarin de patiënt en de zorgverlener in professionele zin zich tot elkaar bevinden. De werkcontext bepaalt onder andere of er gegevens opgevraagd moeten worden ten behoeve van de behandeling en/of consult etc.
WID-document	Wet op de Identificatieplicht-document. Een document dat als wettelijk identificatiemiddel gebruikt kan worden: paspoort, NIK of rijbewijs.
XIS-acceptatie	Een door VZVZ ondertekende verklaring dat een XIS-applicatie voldoet aan de door VZVZ gestelde eisen voor het mogen aansluiten op AORTA. Het hebben van een XIS-typekwalificatie van Nictiz is een randvoorwaarde om het acceptatieproces in te gaan.
XIS-applicatie	onderdeel van een XIS dat als <i>GBZ-applicatie</i> zou kunnen functioneren.
XIS-typekwalificatie	een door Nictiz ondertekende verklaring dat een <i>XIS-applicatie</i> voldoet aan de door Nictiz gestelde eisen. Een overzicht van de verleende XIS-typekwalificaties en van de daarbij behorende software van ICT-leveranciers in de geldende versies en releases is opgenomen onder http://www.nictiz.nl .
Zorgaanbieder	door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aangewezen categorieën van <i>zorgverleners</i> en <i>zorginstellingen</i> . (omvat <i>zorgverlenerpraktijk</i>)
Zorgapplicatie	<i>Applicatie</i> die ter beschikking van een <i>zorgpartij</i> , nader onder te verdelen in <i>zorgaanbiederapplicatie</i> , patiënt-applicatie, etc.
<i>Zorgadresboek</i>	gids waarin <i>zorginstellingen</i> en <i>zorgverleners</i> de door hun geboden <i>zorgdiensten</i> en bereikbaarheidsgegevens kunnen vermelden.
Zorgaanbiedernummer	identificatienummer van een <i>zorgverlener</i> of <i>medewerker</i> , zonodig in combinatie met het identificatienummer van de <i>zorginstelling</i> .
Zorgaanbiederpostbus	verzameling door <i>zorgaanbieder</i> af te handelen <i>patiëntberichten</i> .
Zorgaanbiederregister	<i>Register</i> met <i>zorgaanbieders</i> die <i>zorgpartijen</i> in staat stelt <i>zorgaanbieders</i> te identificeren.
Zorgconsument	<i>Patiënt</i> of <i>cliënt</i> .
Zorgcontact	sessie waarin een <i>zorgaanbieder</i> aandacht besteedt aan één of meer <i>zorgvragen</i> van een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorgdienst	dienst gericht op het onderzoeken, verbeteren, behouden of ondersteunen van de lichamelijke of geestelijke gezondheidstoestand van een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorginformatiesysteem	<i>ICT-voorziening</i> die rechtstreeks ter beschikking staat van een <i>zorgaanbieder</i> .

Zorginstelling	organisatorisch verband van <i>zorgverleners</i> en ondersteunende <i>medewerkers</i> dat <i>zorgdiensten</i> verleent aan een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorgpartij	persoon of organisatie die een primaire rol speelt bij de verlening van <i>zorgdiensten</i> .
Zorgproduct	product benodigd bij het onderzoeken of gericht op het verbeteren, behouden of ondersteunen van de lichamelijke of geestelijke gezondheidstoestand van een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorgnetwerk	regionaal samenwerkingsverband van <i>zorgaanbieders</i> en <i>zorgverzekeraars</i> .
Zorgsysteem	zie <i>zorginformatiesysteem</i> .
Zorgtoepassing	1) toepassing van landelijke uitwisseling van <i>patiëntgegevens</i> tussen samenwerkende <i>zorgaanbieders</i> , ten behoeve van een bepaalde <i>zorgdienst</i> 2) functionele aanvulling op de <i>basisinfrastructuur</i> ter ondersteuning van de uitwisseling van <i>patiëntgegevens</i> in het kader van specifieke zorgprocessen.
Zorgverlener	Beroepsbeoefenaar als bedoeld in de artikelen 3 of 34 van de wet BIG. persoon die beroepsmatig <i>zorgdiensten</i> verleent aan een <i>patiënt/cliënt</i> .
Zorgverlenerfunctie	de beroepstitel (en eventueel het specialisme) van een <i>zorgverlener</i> die bepaalt welke <i>zorgdiensten</i> hij of zijn <i>zorginstelling</i> kan verlenen.
Zorgverlenerpraktijk	praktijk van een zelfstandig werkende <i>zorgverlener</i> .
Zorgverzekeraar	ziekenfonds, ziektekostenverzekeraar of zorgkantoor.
Zorgvraag	behoefte van een <i>patiënt/cliënt</i> aan een <i>zorgdienst</i> .
ZSP-kwalificatie	een door Nictiz afgegeven verklaring dat het door de zorgserviceprovider (ZSP) ter beschikking gestelde ICT-systeem voldoet aan de door Nictiz op enig moment gestelde eisen.